

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniems.

TĖVAI IR VAIKAI.

Seniau daug apie tai buvo kalbama, kad tėvų kūno, doros ir proto įpatybės pereinantios ant vaikų. Teisėbė, taip ir yra. Negalima laukti iš ligotų tėvų sveikų vaikų, iš nedorų — prakilnų. Valdo sąntykius tarp tėvų ir vaikų tikras ištatymas, koks padaro, kad vaikai tokie, kokie jų tėvai.

Bet taip yra tik apamai sprendiant. Ir pastaru laiku mokslininkai nebekalba apie tai taip, ligi visa tše jau būtų aišku. Ira per daug išimčių. Visai sveikiems ir taip sąkant doriems tėvams užgema ligoti, silpni ir nedorūs vaikai. Niekumet nėra dar turėję labai augštai iškilę žmonės ligaus prakilnumo vaikų. Visumet vaikai yra silpnesni buve už tokius tėvus, jeigu tie jie vaikų yra ir turėję.

Minėti išimčiai dažnai taip išguldomi, būk ne vien iš tėvų pereinantios įpatybės ant vaikų, bet ir iš tėvų-tėvų, iš botiū-probotiū. Ir vaikai todėl kartais neturi tėvų, bet botiū įpatības. Tos dar gi neretai iš labai tolimos kartos pereinantios.

Praneša net vienas Lietuvių laikraštis¹⁾, būk tše Sveicuose koks mokslininkas ištires, kad vienų tėvų-girtuoklių ainiai po kelių net šimtmetių, sakisime 200 metų, dar buvo labai blogo kūno ir dvąsios padėjimo. Tik penktoji jų dalis tebuvo "žmonės kaip reikią."

Bet apmąstikime. Vienų tėvų vaikai nesidau-gina kaip šakos iš kelmo. Priešingai, vieni tėvai tėra tiesiogiai tėvai tik savo kūdikių. Tųjų vaikams yra tėvas arba motina jau iš kitos giminės. Ir taip toliau.

Žvelgdami atgal į žmonių paėjimą, památome, kad kiekvienas žmogus turi tėvą ir motiną, tai yra du žmogu; bet tųjų tėvų jau yra keturi, tre-tiosios kartos atgal yra 8, ketvirtosios 16, ir tt. Šeštoj eilėj net 64.

Iš viso, grįžtant į praeitį nuo tėvų lig šešto-sios eilės, kiekvienam žmogui pareina kraujas ir įpatybės iš 126 žmonių. Kokį svarbumą tegali turėti tame skaitiūje vienas žmogus? O dviejų šimtmetių bėgijje žmogus turi daugiau negu tiek tėvų ir tėvų-tėvų. Mat, septintoji kiekvieno žmo-gaus botiū eilė susideda jau iš 128 žmonių, taip kad jis su ja turi 254 tėvų-tėvus.

Be to žino ir menkas žmogus, kad kiekvienas iš pat jaunų dienų lig senątvės nuolatai nors mą-zumą keitia kūno ir kitas įpatības. Ir reikia todėl labai abejoti, ar minėtasis tūrinėjimas buvo mokslininko daritas, jeigu tasai nebūtų miegodamas

¹⁾ "Liet. Ukininko" "Jaunimo" 3. N-ris. 1914. mt.

ką susapnaves. Jo žinia tegalėtų būti tikra, kuomet visi ar nors didesnysis skaitius vieno žmo-gaus tėvų būtų girtuokliai buvo. Bet tai reikštų beveik tiek-jau, kaip kad visa to žmogaus tauta būtų susidėjusi iš dorų nupuolusių žmonių. Tiktai tuomet tauta ūmai išniksta. Nepareina jai ketvirtoji karta.

Taip išrodo tokia žinia labai neteisinga. Bet ji yra ir kenksminga. Ji būtinai žudo kiekvieną dorą pasistengimą. Žmogaus amžius yra tarsi iš seno jau nustačius. Tik pamanikime. Ira tše koks vargšas, žmogelis. Jo tėvai nei šiekios nei tokios sveikatos ir doros. Bet kažki-kur tolimoj praeitij buvo koks botius nedorelis. Ir jo įpa-tybės tikoja krauje laukdamos apsireikšti ir žmogų nuverstį prągaron. Dar gi nėra nei kaip jam iš-klūti. Ar nebūtų tad gyvenimas tikras prągaras? Tikras fatalizmas toks mokslas.

Laikikime omenij todėl šitą žinią:

Mes galime kiekvienas nors ir silpną savo sveikata ir dorą tvirtinti. Iš savo tėvų turime daugiau gerų negu blogų įpatibių.²⁾ Naudokimės jomis su pilnu drąsumu. Laimėsime. Pirm viso svarbu, kad viršų palaikytume ant savo prigimties, kad dvąsios prakilnibė būtų valdovas mūsų gyvenimo. Tuomet gerosios viso pasaulio įpatybės atplaukia mums ir augština mūsų dorą, stiprina sveikata.

²⁾ Nekalbu apie išgamus, doros degeneratus. Tie jie neskaitis "Jaunimo".

Toliau tad apmąstikime ir kitą dūr daliką. Tat, iš ko žmogaus kūnas prasideda, ir vos pamatomas krislelis susidėjes iš dūr mazesniū, parėjusiū iš tėvo ir motinos. Ar nenuostabu, kad jame gāli būti tiek "įpatibiū", dūr gi iš didio žmoniū skaitiaus?

Lengviau suprasti, kad vaikas daug gāli turėti iš motinos. Ji jį maitina savo krauju ir savo givibe devinis mėnesius. O visa, kā ji jautia, geidia ir māno doru ar nedoru, visa-tai turi perimti kūdikio kūnā, kaip tat ir pildo visā motinos prigimtī. Todėl motinos doros ir sveikatos padėjimas labai ir svarbus. Ir daug drāsiau gālime tvirtinti, kad kūdikio doros, proto ir kūno įpatibės būs tokios, kokios buvo motinos augant vaiko kūnui. Skaistibės įpatibė, paveikslui, tik tuomet galės būti prigimta kūdikiui, kad motinai jokie geismai nebebus sukeliama, kaip tik ji pradėjusi būti nēstia.

Motinos jausmai nesukila tik taip iš netitiū. Jie žādinami tėvo ir jū-dviejū sātikiū. Todėl reikia sakīti, jog kūdikis pasiima įpatibiū ir iš savo gimimo laiko ir iš aplinkibiū.

O ne vien krauju, kurs jām iš motinos pareina, bet ir kitaip. Tai paaiškina šita mokslo žinia. Ira įpatinga vabzdīū (insektū) veislė. Ji susideda kaip skruzdėlės ir bitės iš trijų rūšiū, dviejū su vaisinimo jėgomis ir sānariais, vienos be tūjū. Pastebėta, kad pastarūjū kiti sānariai kitokiais virsta, kuomet givuleliams nebuvo reikalinga jomis nau-

doties. Ir stebuklas! naujoji karta gema turėdama kitokius sānarius. Taip matīti, kad įpatibės negalėjo pereiti ant jos materiniaiis lities krisleliais, bet dvāsios keliu.

Taip-pat turi būti ir prie žmogaus. Ir jo įpatibės veikia pareina iš dvāsios ir doros kvāpo, kuriame givena jo tėvai ir giveno jo botiai, negu iš lītinio kūno spuogelio.

Visa šita parašiau sekdamas beveik vien šiū dienū gamtos mokslā. Bet kalbamajī dalikā reikia apsvartīti dūr ir kitaip.

Paziūrėkime, kas tat būtū, jeigu koks žmogus turētū kesti nevien dėl tėvū nusidėjimū, bet ir dėl botiū lig žiliausios senovės. Jis galētū giventi dorai, kiek tiktai istengdamas, jis gāli ir būti šiek-tiek sveikas, bet vis dėlto nepataisīs savo likimo, nei tojo savo vaikū. Užeis tiems neišvingiamai, kas kazi-kokio botiaus kartā senai padarīta. O visai be jū kaltibės. Ta supraskime gerai. Nekaltasis turīs kesti už nusikaltėlius. Toks tū "mokslininkū" sumānimas.

O sāko taip skelbantios ir tikībos. Dievas būk mėgstās bausti už tėvū nuodėmes net vaikū tretiajā ir ketvirtajā eile. Tarp žmoniū toks dalikas būtū vadinamas didiausiu neteisingumu. O Dievas tik turētū būti pats teisingumas. Kaip tše visa išguldius?

Mān rodos žmoniū sugalvota, kad Dievas taip žmones baudias. Ir nereikētū sakīti, taip Dievā kartā tārius. Veikia turētume pasistengti visa geriau suprasti.

Kuomet ziūrime apskritai ī pasaulī, mātome aiškiai, jis visas laikomas tikrais neperzengiamais īstātīmais. Ir kalbama todēl apie padangiū sutarimā, jū harmoniā. Mazmoziuose berods kitaip īsrodo. Bet ar kitaip ir īra, tai toli nēra dār tikra. Todēl apie Dievā ir neturētume sakīti, taip jī dārānt, bet taip mums rodosi, līg jis dārās.

Ira kitas dār īsguldīmas sântikiū tarp tēvū ir vaikū. Tuos sântikius suprasime, kuomet ī žmogū ziūrēsime kaip ī sielā, kuri ī kraujo, kūno, doros, proto ir kitus sārīšius stoja, žmogui gemant, ir īs jū īseina, žmogui mirstant.

Tuomet gālime sakīti: Žmogus tše użgema, kur jis pritinka su savo dvāsios, savo pažangos, evolūcios stoviu. Ir visi jo gīvenimo padėjimai turi tām derēti, kad žmogus vargo ir skausmo vertiamas arba diaugsmo, smagumo viliojamas naudotūsi savo jėgomis pergalēti sunkenībems ir kitoms klūtims ir būti kuo-tobūliau žmogus.

Kaip mātome, žmogus īseina īs šio gīvenimo kartais kazi-kiek īskiles, kartais vos-kā īsmokes, kartais tiesiog žudes visā žmoniškumā. Tikībos sāko, žmogui būsiās galutinis atlīginimas uż jo dārbus kitame āmziūje. Katalikū tikība kalba ir apie tšīstiū, apie geruosius šventūjū dārbus, ir tt. Su-prantu gerai teisībe, kuri tuose moksluose paslēpta.

Bet mes mātome, kad žmonēs nelīgūs jau ir użgema. Gi tū patiū tēvū vaikai labai skiriasi vieni nuo kitū. Vieni jau īs prigimties īra doresni ir gabesni negu kiti. Ir tām atitinkant īra žmoniū ir

mirtis. Per sunku būtū tām žmogui doros keliu toli nuzengti, kurs gimes īra īs blogū, nedorū tēvū. Pasakīti, kad Dievas uż tai jo nuodēmiū nebau-siās taip āstriai, nieko neaiškina.

Kitaip īsrodo dalīkas, kuomet īstātīmā pabo-jame, kurs toks īra: Kā sēji, tā dagosi, o kā dagoji, tā esi sējes.

Žmogus, kaipo siela, īs gīvenimo gelmiū kartotinai pareina ī regimojo gīvenimo sântikius. Ir kokia ta siela īra pastojusi tuose gīvendama, ī tokius naujus sântikius jī kitā kartā neperzen-giamojo īstātīmo vedama. "Vaikai neprilīgsta tēvams, kadangi jie īs jū īra gime, bet jie tampa vaikai tū žmoniū, kuriems jie prilīgsta."

Taip žmogus pats īra savo likimo priežastis. Jo tēvai, jo giminē ir tauta īra līgaus likimo žmonēs. Jie kentia, kā jie seniau īra pātis pasidāre. Ir jie diaugiasi geras senai dirbtais savo darbais. Jie turi tas kūno, proto ir doros īpatībes, kurias jie īra pasigamine. Ir tūli īsguldo minētā Dievo žodī, būk baudiāmos žmoniū nuodemēs lig tretios ir ketvirtos eilēs, taip, kad kiekvienas žmogus esās pats savo pasekējas, savo dārbiū vaikas, ir kad blogi jo veikimai jī seka lig tretio ir ketvirto karto jām regimai gīvenant, bet gerieji jo veikimai jī sekā ī āmzius. Todēl, kaip mes gīvesime, kaip mes pasielgsime, taip virs mūsū ir mūsū tautos liki-mas, tokie žmonēs būs mūsū ir mūsū tautos vaikai.

Toks mokslas gāli būti vadināmas sumanītu, arba mokslo žodiu hypothēza. Bet mokslas daug

turi hypothêzû. Jis jomis naudojasi išguldîti tûlus gîvenimo apsireiškimus. Jeigu tai galima be jokiû išimtiû, hypothêza virsta teisibe.

Mêgindami mano paduotâ senovês išmintin-gûjû mokslâ, atrasime, kad visi žmogaus likimo klausimai lengvai juo pasiaiškina. Ir žmogus gâli skaidroms akimis žvelgti î gîvenimâ: Visa îra tiksliai tvarkîta.

Vidûnas.

Pastaba: Apie šî dalikâ platiau esmi râšes knîgutėje: Likimo Kilmė.

RABINDRA NATH TAGORĖ.

Daržininkas.³⁾

Mîliu tave, mîlimasis. Atleisk mân mano meile!
Kaip koks paukštis, nuklîdes nuo savo kelio, esmi sugauta.
Kaip mano širdis sujudo, ji prapuldê savo šidâ ir buvo nuoga.
Apkloki jâ pagaila, mîlimasis, ir atleisk mân mano meile!

Jeigu tu manes negali mîlėti, mîlimasis, atleisk mân mano skausmâ.

Nežvelgk î mane iš tolo mane nutardamas.
Noriu atgal slapstîtis î savo kampelî ir sêdėti tamsoj.
Abiem rankom noriu savo nuogajâ gêdâ apdengti.
Kreipki šalin nuo manes savo veidâ, mîlimasis, ir atleisk mân mano skausmâ.

Jeigu tu mane mîli, mîlimasis, atleisk mân mano diaugsmâ.
Kad mano širdis nunešama palaimos potvinio,
nešîpsoki dël mano pavojingojû pakilimo.
Kad sêdiu ant savo sosto ir tave valdau savo meilês pavergimu,
kad aš kaip dievaitê tau išreiškiu prilinkimâ,
pakesk mano puikîbe, mîlimasis, ir atleisk mân mano diaugsmâ.

³⁾ Šis Tagorês poëmû rinkinîs kalba apie jaunûjû meile. Vertiau ir šî poëmelî pasinaudodamas vertimu Vokietîû kalbon. Pastebu dâr, kad norêtiau, jog Kovo "Jaunime" bûtû antrasis Tagorês poëmas iš pradios taip skaitomas: Esmi tše, tau giesmes giedoti.

Kristîono Duonelaitio Atminimui.

(1. 1. 1714—18. 2. 1780. mt.)

Ant, žiemos smarkums su šaltiais vël pasibaidê,
ir ilgû naktiû tamsibês jau nusitrumpin.

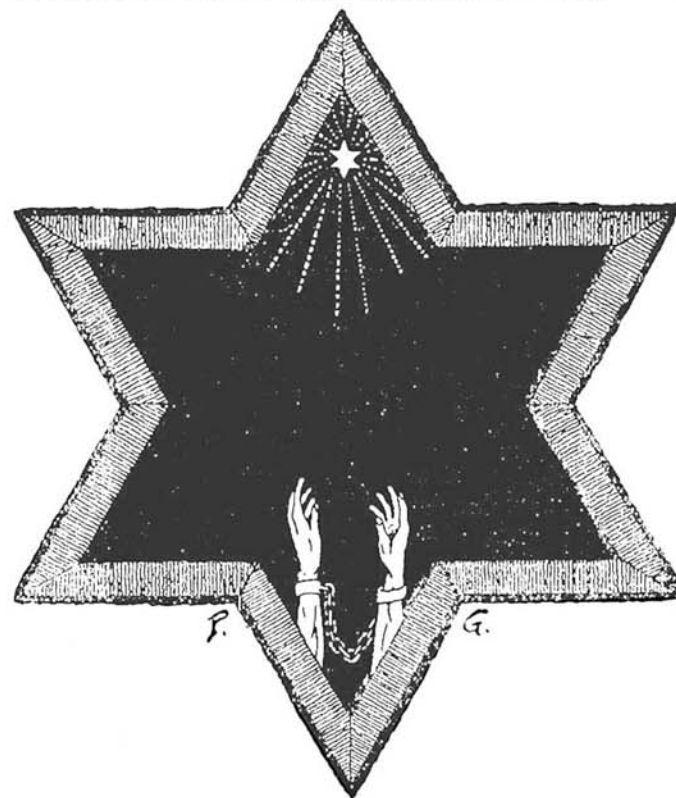
Vei, saulelê, tik žiûrêk, atkopardama greitai,
brinkina jau laukus ir žole râgina kelties.

Pavâsario Linksmibês, 389.—401. eilė.

Vei, žiûrêkim tik, jau vël su padêjimu Dievo,
Vâsarâ su šiltoms dienelems jautiame grîztant.

Vei, kaip žemê jau savo nuogâ nugarâ rêdo,
ir kaip koznas daikts atgîdamas pradeda diaugties.

Pavâsario Linksmibês 336—339. eilė.

Likimas.

P. Galaunė.

IS MANO KASDIENIO.

Sventė.

Metai praėje buvo ir vėl sutarė Pavāsariui pradant mane pagerbti mán artimi tautietiai. Pernai buvo visokių tām trikdinimū. Ir Salau. Tatiau kas-nors rāsė "Liet. Žiniose" aš "susijaudines" kalbėjes. Kaip mán tai įpatinga! Ši kart graži harmonia valdė visą vakarą. Buvo deklamuojama, dainuojama, vaidinama. Sākė kalbas vienas, antras. Ir aš sau sėdėjau, lig nesmagiai sapnuotiau. Žinau labai gerai, kaip didina galias ir veiklumą pagerbimas, kurs žinodamas taria: "Mat, tše vertibės veikimai ir veikalai!" Ir tojo laukiu. Bet dabar, mán visa mātant ir girdint, atplaukė visokios mintis. Kas tū visū apsiškimū priegastis? Ar ne paviršaus akstinai? Gāl kokia norima demonstrācia? Koks išrokāvimas? Bet ne. Matau visur širdingumą iš akių švietiant. Matau atkeliāve tautietiai net iš tolo, ir iš laukū, iš kuriū sunku dabar išbristi. O kām? Mane artiau vos vienas, antras tepažista. Tad ir paaiškėjo. Visi diaugiasi ta gīvibe, kuri pradeda mumise atsiskleisti. Visū pagarba ir širdingumas ĩra akis atkreipes į jājā. Ir nustebau, kaip smagu atsirādo. Jautiau: tai šventė. Ne aš tše viduris, bet naujoji, graži mūsū visū gīvibė gerbiama ir mīlima. O tai ne tiktai tām kartui, taip nuolatai tur būt ĩra. Mūsū kasdienis ĩra šventė. Tautos pavāsario šventė. Kad taip visumet būtū!

Ko ne ir kaltina?

Vėl skaitiau, ši kart "Viltij", Vídūnas rāsės atsizvelges ĩ Rigiškiū Jono kalbinius patarimus: Ar Dievo ĩra? turėdamas rašiti: Ar Dievas ĩra? Jau kartā minėjau, jog Rigiškiū Jono patarimai tše visai nėra kalti. Vien tik aš pats ir Vokietiu kalbos dvasia mano omenyje bei įpatin-gasis mano mánimas. Vokietiai praleidia artikulus: der, die, das, kuomet jie taip nori apsišreikti, kaip kad mes tai dārome vartodami kilmininkā. Paveikslui: Ar ĩra 3e-

mės? Gibt es Erde? Bet Vokietiai praleidia artikulā ir prieš įpatingus zodius. Toks ĩra zodis Dievas. O neapmāstīdamas aš parašiau taip, kaip kas-nors mán tā klausimā statīdamas parāšes buvo. Bet pradant mās-titi, mán labai keistai, nors gāl būt ĩra tikrai lietuviška, išrodo klausti: Ar Dievas ĩra? Lig sākant: Dievas, nebegāl būti klausijama, ar jis ĩra, lig jau nebebūtū tai abejotina. Tegalima klausti: Ar Dievas tše ar ten, didis ar māzas ĩra? Ir tt. Tai mat, kame minimos paklaidos versmė. Nereikētū Rigiškio Jono todėl kältinti, prie ko nei jo šešelis gāl nėra nuklīdes. Pasiskaitikime, kuomet jis kā parāšes ĩra. Mán rodos, nėra kito, kurs taip žimiai skaidrintū mūsū kalbā kaip jis. *Vds.*

IS DABARTIES.

Pasaulio ūpas nūdien labai įpatingas. Karai Europos pietuose visai pasiliovė. Ir galėjome maniti, priešingumas, kurs jū dėl pasidāres buvo ir tarp didiūjų tautū, padings. Bet kaip matiti, jis sukīla patiū didiūjų valstibiū reikalū arba geidavimū dėl. Ipatiai žimus pastojės ĩra nesutarimas tarp Rusū ir Vokietiu. Dalikai eina tše apie tai, kurie iš kitū galētū daugiau pelniti pirklaudami vieni su kitais. Ir nesitikėjimas ĩra gana padidėjes. Vieni bei antri šaukia net karo smėklos. Kitos valstībės remia tai vienā tai antrā puse. O ĩvairiū valstibiū telkimuose svarbios pastoja net mazosios ir jos beveik prāšomos biūliūauti su vienais arba kitais. Taip Europos ūpas vis daugiau erzīnamas. Ir negalima žinoti, kas gāl iš to

išeiti. Tūli berods stengiasi jī raminti. Bet išveizi, lig tše ir ten kiltū liepsnos. O vos kur jos gesintos, tad kitur jau vėl ir sprāgi.

Albānīoj, Balkāno pusiasalij, ir Meksikoje, Amėrikoj, eina tolyn net ir kovos bei kraujo praliejimas. Įpatinga, kad vienur ir kitur žmoniū sántikiai maždaug tie pātis. Meksika ĩra vienātinė valstībė, kurioj vīrauja senieji Amerikos žmonės, kuriuos paprātome vadinti Indianais. Jie tame platiame krašte gīvena susitelke ĩ gimines, kuriuos mažai rūpinas kitomis, arba kitū nepakentia. Nėra tarp jū to jausmo, kurs juos vienitū kaip apgobia juos jū krāsto ribos. Tūlos giminės vos kā težino apie kokī prēsidentā-valdovā. Net pati didioji Suvienīta Siaurės Amėrikos, valstībė, nežinojusi

kaip rāšo koks žīmus pasaulio laikraštis⁴⁾, kas ištikrūjū su viens kitu kovojantiū vīrū gina žmoniū tiesias. Apie tvarkiā respublikā negāli būti nei kalbos. Ir pasirodā, kad prēsdentas Huerta, kurs kiek īstengdamas tvirtinās visai savaip savo gāle, tur būti dāro, kas visām krāštui gāl naudinga. Bet nūnai, ar tik nebus karo tarp Meksikos ir Suv. Valstībū? — Albānīoj taipojau giminēs beveik svetimos viena šale kitos gīvena ir dažnai viena su kita karauja. Kad juos vienītū viena tėvīnēs meilē, tūloms vos tesapnuojasi. Nors žmonēs esā drāsūs ir dorūs. Vis dėlto naujajām valdovui, Germānui, bus didis uždavinīs visas Albānū gimines suvesti krūvon, jeib jos būtū žinodamos viena tauta. Didiausia sunkenībē turēs jis, tur būt iš to, kad pietū kraštuose gīvena ir kiti žmonēs, kurie jautiasī artimesniais Graikams. Tše tai eina kruvini mūšiai toliau.

Tikība ir Dailē mūsū laiku vėl labai ankštai susijungusiu veikia žmones. Kaip jau ne kartā rašiau, tūli žmoniū luomai visoj žmonijoj (pastebėkime tai!) kreipiasī nuo to, kas buvo tikība vadinama lig šol. Jie jai nebeturi laiko. Visokie kiti dailikai jiems daug svarbesni. Žmonēs nori īgti turtū ir savo smagumā kiek tiktai galima padidinti. Ir ta moderna īstaiga, kuri turētū derētī žmoniškumui auginti, būtent teātras, pastojō

⁴⁾ Le Petit Bleu du Matin iš Bruxelles.

priemonē žmonēms juokinti ir jū dirgsnims erzinti nesvariais dailikais. Kuomet kas rimta rodoma, teātras tuštias, kaip tuštia senai jau senoji īstaiga, būtent Dievnamis. Kitos dailēs šākos, paveikslui, vaizdāvimas, pradėjo veik regimai virsti dirgsniū erziniu. Atsimindami pagaliaus, kad ir "mokslas" vertia žmogū, vien teatboti, kā jis mato kūno akimis ir tt., tad suprasime, kaip šiū dienū žmogus laikomas prie gīvenimo paviršaus. Todėl dabar visai nuostabu pasidāro, kaip žīgiu didiūjū pasaulio miestū teātrai grūstinai prisigrūsta ne juokams. Ir žmonēs klausosi ir žiūri dār daugiau atsidėdami negu seniau Dievnamije. Nuo 1. Sausio šiū metų ĩra galima visame pasaulyje vaidinti teātruose garsūjī Richard Wagnerio veikalā Parsifal. Seniau jis buvo rodomas vien tik tām tītia statītame teātre mieste Bayreuth, Bavārū žemėje. Ir didiausiai viso pasaulio mūzikai bei dailininkai ir milionėrai keliaudavo ten Parsifalo pamatiti. Taip tas veikalas labai pagarsėjo. Didīsīs žmoniū skaitius laukē Parsifalo. O kaip tik praušo 1914. mt., štai ir 1. dienā jau stātē ĩvairiose vietose Parsifalā. Žmonēs veržēsī teatron. Ir veržiasī dār ir šiandien. Berods tegalima tā dailikā statiti tik didiausiuose teātruose. Prūsū Rītū Provincioj vien Karalautiūje. Tše aš jī ir pamatiau. — Sitas garsusis dailēs veikalas

ĩra visiškai tikĩbinis. Jis kalba apie žmogaus sielos išliuosāvimā iš visū jā žeminantiū klūtū, kalba apie išgānīmā. Dār gi susieina tše vākarū ir rītū tautū tikĩbū mintīs, kaip jos aplamai nūdien didiomis srovėmis susilieja. Ir žmonēs, kurie senai nebsirūpino tikĩbos klausimais, taip susimāste klausos ir išeina tarsī pašventinti iš teātro. Tikra, teātras ĩra tuo virtes Dievnamiu. Ir galingomis bangomis plaukia iš jo tikĩbini jausmai ĩ žmoniū gīvenimā. Tas dailikas išlengvo daugiau dār patvirtīs jau seniau pastebēta drāmū rašitojū krĩpsnī ĩ tikĩbū ir gīvenimo gelmiū klausimus. Iš dailēs naujai gema tikĩbos gīvībē. Rodos mokslas nepertoli atsiliks. Aš pats berods Parsifalo nepatenkintas tobūlai. Nors pāsakose dažnai kalbama, kad nekaltasis paikutis kitus išgelba iš prapulties. Bet mār rodos, kad tai kitaip reikētū mūsū laikui akĩsna statiti. Kas tū pāsakū paikutiai ĩra, tat mūsū laikū žmonēms sunku suprasti. Bet kad tik augštiausioji išmintis ir tvirtiausioji bei prakilniausioji valia tegāli žmogū išvesti iš nesāmoningumo mirties, tat mums aiškiau. O Parsifale kaip tik tvirtinta pirmoji mintis.

Prūsuose Lietuviams naujas oras beveik staiga atsirādo. Žinomas Ostmarken-Verein (Rītū ribū draugija), kurs Vokios rītū krāštuose nori Vokietū padėjimā tvirtinti, dabar jau ne viena tik sīkĩ apreiškē,

kad nemānās dirbti prieš Lietuvius, bet su jais gīventi kaip su geras kaimīnais, kurie nori sāntaikoj gīventi su Vokietiais. Smagu tai išgirsti. Tik mes Lietuviai senai tā esame parodē, o vis tepatĩrēme iš Vokietū nesitikėjimā. Mes neprivālome pastoti kitokie. O kad mūsū kaimīnai pagaliaus pamāto, jog visai bereikalo ĩ mus šnairāve, tad gāl mūsū padėjimas bus kitoks. Tik mes neturime laukti iš Vokietū, kad jie mūsū dailikais rūpintūsī. Nesustodami turime save auginti ir didinti savo tautine kultūrā. Labai daug tše turime dārbo. Mūsū draugijos dār labai skursta. Nors vienos antros atsizĩmi, ĩpatiai kurios "Sāntaroj" ĩra susitelkusios, vis dėlto joms nelengva gīventi. Imkime tik Klaipėdos "Vienībē". Ji jieško sau susirinkimo vietā ir gāli jā gauti vos už brangius piningus. Tuo laiku "Sandoros" sālē tuštia ir vos kuomet ne-kuomet tenaudojama. Kodėl "Sandora" su savo pirmininku kunigu dr. Gaigalaitiu "Vienībei" neduoda sālēs, tegalima suprasti atsimebant, koks kartā didis ĩra tamsumas ir bailumas, kuriems pergalēti "Sandoroj" nēra vīro.

Duonelaitiui bus paminklas ant Rambīno. Taip nutārē komitētas 15. 8. m. Pilnai 8 mėnesius truko, kol tasai nesusitvērē. Todėl labai abejotina, ar išeis tautiniām mūsū gīvenimui iš komitēto darbo tiek gero, kiek patsai iš pradios tikėjau. Vds.

PASIKALBEJIMAI.

J. Rpk. Ar atsitinka žmoniū apšvedimas iš netėtiū, arba ar jie tām jau pirm amžiū Likimo paskirti? — Kaip aš gyvenimā suprantu, dalikas toks: Kiekvienas žmogus pareina i tokī gyvenimā ir i sātikius su tokiais žmonėmis, su kuriais giventi jām būtina jo dvāsios kilimui. Tām tinka liūdni ir linksmi padėjimai, skausmas ir diaugsmas. Žmogaus użgimimas kaip mirtis stovi po neišvengiamo ištātimo valdīmu. Nors žmogui išveizētū, lig nusidavē kas iš netėtiū, tatiu nėra taip. Tik jis nemāto tū ištātīmū. Imkime tik: du apšveda o niekaip nesutinka. Tai gāli skirties. (Nekatalikams tai valia.) Bet kas iš to? Gāl suras kitā ir apšives, gāl ir sutiks. Bet kodēl pirmā kart apšvedē? Tur būt vienas antro geidē, gāl tikējo, kad mīlisi. O kodēl nesutiko? Negalējo vienas kito ipatibiū pakesti. Ar nebūtū gera mokīkla buvusi jū-dviejū gyvenimas, jeigu būtū pasistengusiu abuviens kitā mīlėti, kaip vienas antro geides buvo? O ar ne aišku, kad toji meilē, kuri ir nemeilingajī mīli, likusi jiem neauginta, kaip abu vėl skīrēs? Kad žmogus, nors išigeides i mergaite tatiu susivaldo ir jos neveda, kol nepazines, jog juodu tikrai vienas kitām ištātīmū lemtu, arba pazines, kad jī jām netinka ir kitā pasirenka, tai rei-

kia, tas žmogus ĩra jau ši-tā išmokes. Jis mėgina savo prīlinkimā. Jis jau tiek iškiles, kad gāli atskirti tarp meilēs ir geismo. (Pirmoji meilē gāli būti dažnai tik išigeidimas.) Todēl jām nebereikia giventi su žmogum, kurs jī tik erzina, kadangi jis jau moka suvalditi karštumā. Ir jām tenka kita, arba jai kits. Negālima todēl sakiti vienas susieina su kitu iš netėtiū, veikiau: vienas kitām lemtas pirm amžiū. Tik tām, kurs greitai išmokes, amžiai nėra taip senai praēje. O "lēmimas" ne koks svajojimo dalikas. Jojo stātomas kiekvienas kaip kokia viso gyvenimo dalelē i tikrajā savo vietā.

2. Ar galējimas viesai ir gerai kalbēti ĩra prīgimtas, arba ar galima kalbēt išmokti iš knīgū? — Dažnai tas galējimas ĩra prīgimtas. Bet galima jī ir ĩgiti. Tik jokiu būdu ne iš knīgū. Kalbēti tegāli, kurs daug turi ziniū, mintiū, o liezuvis, plautiai, ir tt., sveiki ĩra. Berods, māžos mergītēs ir tūli žmonēs plepa jokiū neturēdami mintiū. ĩra net raštiojū, o gana daug ir mūsū raštioj, kurie kazi-kā surāšo, o nėra nieko ištāre. Žodiū tēra ir nieko daugiau. Tiems gīva ĩra kūne judėjimo prievarta, kad negāli suvalditi liezuvio ar — rankos. Reikētū prīrišti. Kits negāli tiek daug tarti žodiū. Bet keliais žodiais

jis daugiau pasāko negu tūlasis šimtais. Mat, jis turi daug ziniū, jis turi mintiū, gāli maniti. Kalbēt išmokti ĩra todēl tai-pat, kaip daug zinoti ir manīt išmokti. Tūlasis berods turi daug ziniū, o tatiu nemoka kalbēti. Tuomet jis nėra tikru būdu prisitaises. Iš pradios reikia visuomet gerai sumānius użrašiti, kā kalbēti norima. Tad ĩra būtina, tai gerai atmintinai išmokti. Pagaliaus turi visā kalbā ne jos zodius, bet turinī širdije pergiventi. Tokiu būdu auklējosi visi didieji pasaulio kalbētojai. Kuomet žmogus dažnai taip ĩra kalboms prisiruošes, ir jis turi omenīj daug mintiū ir gāli gerai maniti, tuomet jām nebetrunka ilgai mintiū susitelkti ir jas išgalvos zinoti. Bet svarbu vienok pasilieka, kad visa, kā jis galvoj turi, širdies gīvibe pildītū. Tām visumet reikia ir didiausiām kalbētojui nors māžumā ramumo. Iš širdies pareina tikroji kalbētojū galia.

Apinis. Ar gīvūjū maldos bei išmaldos, aukos, geri darbai, ir tt., gāli gelbēti mirusiems ar ne? — Visa, kā mes mānome ar veikiame, perkeitia mūsū ir kartu pasaulio vidū, kadangi mes esame pasaulio dalelē. Berods tas persikeitimas bus dažnai vos numānomas. Kuomet žmogus kā dāro "iš širdies", dalikas jau kitas. Ir širdingai manīdami, kas gera, gražu, teisu, malonu, mes vidūje pastojame geresni, gra-

zesni, ir tt. Toks tad ir pasaulio vidus pastoja. Žmogus mirdamas ĩseina tik iš regimo pasaulio, bet jo esībē, jo jēgos pasilieka pasaulio vidūje. Ir koks tše bus "oras", taip jām tše bus smagu ar nesmagu. Tik reikia zinoti: kiekvienas žmogus savo vidū taisīdamas sau geriausia priruošiā pagalbā, kuomet nors jos privalītū. Uż piningus nėra gaunama meilē, nei perkasas širdingumas. Ir kur piningū klausimas svarbus, tše tikrai nebus mirusiām jokios pagalbos.

Kaukas. Ar verta nešioti rozantiū bei skaplērus? — Tūlas pamiršta reikalingiausiū dalikū atsiminti nepasidāres mazgū savo skepetelēj. Rozantius ĩra labai senas dalikas. Jis dėvimas buvo Azioj jau kelis tūkstantius metus atgal, ir dėvimas ĩra ten dār ir šiandien. Kiekvienas karelis reiškia vienā žmogaus pažangos laipsnī. Žīmus laipsnis ĩra vienas pilnas amžius. Bet pažangos laipsnis gāli būti ir koki malda, koks persikeitimas vidūje. Nešiodamas rozantiū gali atsiminti, kad reikētū kas dienā gīvībēs siūlu eiti tolīn nuo vieno laipsnio lig kito. Ir kitos geros dār mintīs gāli prisirišt prie rozantiaus. Todēl jis, jeigu jas primena žmogui, beabejonēs naudingas. Kuriam jis tai nedāro, arba dariti nebeprivālo, tām jo nešioti ir neverta. Skaplērus tai, jeigu jī suprantu gerai, jau kitas dalikas. Kiekvienas daiktas veikia

į mus. O jeigu esame gana jautrūs tām veikimui numanīti, gālīme juo pasimėgti arba jo saugoties. Taip gālī tūli mūsų nešiojami daiktai mūsų smagumā didinti, gāl ir mūsų sva-

rumā, ir gelbėti mus pasilikti skaisčiai ir taip prieš tūlus pavojus apsaugoti. Tik supras-kime: Mūsų svarumas ir skais-tumas apsaugoja mus, ne skap-lėrus. Vds.

IS mūsų raštijos.

M. Grigonis, Nīkstukas — Jonukas ir Marītė — 3āseganė. Trīs pasakaitės su vaizdeliais. Vilnius 1914. mt. Turbūt Juozo Masiulio knīgino leidinīs. Nepasakīta. 15 kap. Rašytojas ir nēra pasākes kokios tautos tos pasakelės. Ir vaizdeliai labai abejotinos vertės. Taršiai spauzdinti. Dār kazī ar ne sustabdo pasakeliū veikimā į vaikū fantāzīā. Nežiūrint į tai, tegālīme kiekvienā pasistengimā vaikams parūpint pasakeliū labai pagirti. Pasakos visumet lobina vaikū dvāsiā. Bet dāro tai tik senovės, nepavienio žmogaus sumanītos pāsakos. Kadangi anos teisībe praneša.

L. N. Tolstojus - M. Kuprevitia, Pirmoji Pakopa. Biržai 1914. mt. Kaina 15 kap. — Raštelis, kuriuo tegaliu pasidiaugti. Labai girtina, kad M. Kuprevitia tā Tolstojaus veikalelī vertė mūsų kalbon. Rodoma tše, kokios īra sālīgos žmogaus doros kilimui, ir kokī svarbumā jām turi maistas iš vaisiū, augmenū. Patariu nuoširdiai šī veikalelī skaitīti.

Akordas, Jaunuomenės Žiedai. Išleido P. Meilus. Ryga 1914. mt. Kaina 10 kap. — Ira tai poėmū rinkinelis skiriamas "žīdintiai jaunuomenei". Randasi tše ne tik vienas dailus posmelis. Ir jeigu autorus pasistengs dār mazumītī giliau atjausti ir skaidriau išreikšti, kā patiria, mes iš jo susilauksime dailū poėmū. Vds.

IS leidėjų - rašytojų pusės.

Ketinome šī kartā dėti į "Jaunimā" vėl apīsakele. Bet netilpo. Ir pali-kome kitām kartui. — Tūlū rāginimui leidiame Sausio ir Vasārio "Jaunimo" Apīsakele "Kaimo Didvīris" kaipo atskirā knīgele į žmones. Kaina 10 pfg. arba 5 kap. Knīgīnams bus didokas nuošimtis. Piningus reikia pirmiau atsiūsti. — "Jaunimas" siuntiamas į namus už 2,40 Mk. metams, į Didīājā Lietuvā už 1,25 Rublī, į Amėrikā už 75 Centus, pavienis numeris už 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. — Iš Did. Lietuvos galīma piningus siūsti īdedant į laiškā popierinī Rublī, o 25 Kap. post. markėmis. Bet nereikėtų īdėti markes už visa 1,25 Rbl. Laiškā reikėtų īrašīdinti. — „Jaunimo“ tām nesiuntīame, kurio adreso neišskai-tome. — Rāšant į "Jaunimā" īsakiai prāšome tikrajī gatvės numerī dėti. — Vasārio ir Kovo "Jaunimui pridėti lakšteliai, gaunami iš mūsų. Perkant po 10 jū nuleidiame jau 40 nuošimtius.

Už leidėjus - rašytojus

Martin Aszmutat, Tilžėj, (Tilsit) Garnisonstr. 9.